

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Kasteelpark Het Lagendal

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Limburg
Kasteelpark Het Lagendal

Titel:	Kasteelpark Het Lagendal
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Lummen
Deelgemeente:	Lummen
Bron:	Schepping: 2014-08-28 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134651
Coördinaten:	Breedte: 5.23440753233 Lengte: 50.9765121849

Primaire tekst

Goed bewaarde aanleg van het gaaf bewaard, omgracht landgoed, ongeveer 8 hectare groot, met vierkante plattegrond en voormalig kasteel Lagendal, teruggaand tot einde 18de of begin 19de eeuw.

Op het Vóór-Primitief (1813) en Primitief kadasterplan door H.A. Neven (1828) is Het Lagendal een strikt geometrisch geordend geheel dat men mag interpreteren als een buitenhuis met aanhorigheden, ingeplant op waterrijke gronden. Binnen een nagenoeg vierkante gracht (perceel nummer 1063, vijver) liggen drie vleugels aan een rechthoekig erf (nummer 1058, huis) dat uitloopt op een omhaagde vierkante tuin (nummer 1067) met grote ronde vijver. Hij is geflankeerd door lusttuinen (nummer 1064 en 1068), achter de noordelijke vleugel ligt hooiland (nummer 1062) en achter de zuidelijke een omhaagde moestuin (nummer 1057). Een dreef (geen perceelnummer), even breed als het huis, loopt tussen weide (nummer 1059) en bouwland en wordt over de gracht verdergezet (nummer 1044) tussen percelen bos (nummer 1043 en 1045). Binnen de met een bosperceel (nummer 1055) omboomde gracht ligt een rechthoekige boomgaard (nummer 1061) en twee paviljoenen (nummer 1056 en 1065).

De legger noteerde Pieter Jacobs, rentenier uit Hasselt als eigenaar. Hij bezat ook de boerderij ten oosten (nummer 1050 tot 1054) en talrijke percelen bos en dennebos in de omgeving. De initialen van Jozef Jacobs, zijn vader en vermoedelijke bouwheer van het goed, zijn in smeedijzer vervlochten in de balkonleuning. Pieter Jacobs, weduwnaar van M. de Menten de Horne, hertrouwde met Maria Angelica Creten, die na de vroegtijdige dood van Jacobs huwde met advocaat Guillaume Stellingwerff. Dit paar bewoonde het Lagendal dat nadien door de familie Stelingwerff werd vererfd. Maria Angelica was de jongste zus van tuinontwerper Jan Hubert Creten (1830-1910), zodat de vraag mag gesteld of deze een hand kan hebben gehad in de aanleg van het goed.

De configuratie van '*château Hagen Dal*' is op de Dépôt-kaart (terreinopname 1871, uitgave 1878) niet veranderd. De kaart maakt zichtbaar hoe ten noordoosten, vanaf de knik van het Maas-Scheldekanaal er een 1,2 kilometer lange dreef vertrekt naar het huis en daar haaks samenkomt met een 900 meter lange tweede dreef vanuit het noordwesten.

Ook vandaag is Het Lagendal weinig veranderd. Het huis ligt als classicistisch kasteel aan het einde van een dreef met achteraan een neerhof met symmetrisch twee dienstvleugels en het kijkt uit op de grote ronde waterpartij in de voormalige tuin, nu een landschappelijk parkje. Het telt vijf traveeën en twee bouwlagen op een half verheven kelderverdieping. Het wit geschilderd baksteenmetselwerk en de blauwgrijs geschilderde omlijstingen rond de rechthoekige vensters en deuren verhogen het classicistisch karakter. De muuropening erboven heeft de vermelde balkonleuning met initialen. Natuursteen is slechts gebruikt voor de vensterdorpels en hun consoles en voor de omlijstingen van de keldervensters en -deur aan de neerhofzijde (mogelijk

is de kern van het huis ouder en werd het na brand in dezelfde stijl wederopgebouwd). Het leien schilddak heeft een dakruiter met uurwerk. Het bijgebouw in dezelfde stijl en onder platdak, is vermoedelijk recenter aangebouwd. De voordeur wordt voorafgegaan door een rechte trap met gietijzeren leuning. In vier ramen van de voorgevel van het huis werden, midden 20ste eeuw, vier gebrandschilderde vensterramen met medaillons met Bach, Beethoven, Chopin en Liszt, afkomstig van het notarishuis Coemans in Sint-Truiden, hergebruikt.

In de twee nu verbouwde bijgebouwen, deels nog in vakwerkbouw, is dezelfde hang naar classicisme en symmetrie merkbaar: sommige vensters, opgesteld ter afwisseling van de rondboogpoorten zijn enkel illusionistische schilderijen. De rondboogdeuren in de zijpuntegevels, ingeschreven in vlakke, natuurstenen omlijstingen met ingediepte voegen, dateren uit rond 1800. De zadeldaken met grijze pannen hebben op de nok elegante windwijzers op een bol. Een kleine kweekserre werd in 1931 tegen de zuidelijk gevel aangebouwd en is nog in gebruik. De verbreding, de recente aanbouswels, de vernieuwing van de ramen en deuren en de inrichting gebeurden in functie van de nieuwe bestemming als feestzaal.

In de as van het huis ligt zoals vanouds de dreef van 4 rijen zomereiken (*Quercus robur*), als oprit. Een gemetselde bakstenen brug met gerecupereerde arduinen voetstukken en een smeedijzeren balustrade voert over de gracht naar een poorthek tussen gietijzeren zuilen, uit de tweede helft van de 19de eeuw. Het smeedijzeren poorthek is zwart geschilderd. Links en rechts van de dreef liggen weilanden met ten noorden een boomgaard. Ook de tweede dreef, vertrekkend vanaf het neerhof naar het noordwesten bestaat nog, maar beide dreven zijn vanaf de Lagendal- en de Opworpstraat gekapt. Een derde, recentere maar intakte en sinuerende dreef is een aftakking van de tweede dreef naar het zuidwesten, richting Tiewinkelstraat.

Het erf tussen de bijgebouwen kreeg een tuinaanleg met gesnoeide buxus en bloemen (salvia, munt, vergeet-mij-nietjes, rozen en tegen de gevels bosrank), in 1989 ontworpen door Viviane Paelinck en herzien door Dina Deferme en de bewoners. Rond de vijver is een oud gemengd bomenbestand van gewone beuk (*Fagus sylvatica*), bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), zomereik (*Quercus robur*), ruwe berk (*Betula pendula*), met een onderbeplanting van jongere rododendron in grote groepen. In de as van het huis werd een hergebruikt Hermesbeeld geplaatst op een arduinen sokkel, tussen acht gesnoeide chamaecyparissen. De gazons zijn natte weiden met pinksterbloem en een bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') als solitair.

Ten zuidoosten bij de gracht ligt het bakhuis, dat al in 1813 gekadastraerd werd en nu bergruimte is en met klimop begroeid. De eikendreven, de natte weilanden, samen met de strakke opbouw van het geheel bepalen de site.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: van den Bossche, Herman

Datum: 2006

Titel Text: Park bij kasteel Het Lagendal

Grafische documenten

Zicht op het kasteel Lagendal (Pauwels, Oswald, 01-01-2004, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Rijksarchief Hasselt, Kadasterplannen, nr. 423, Voor-Primitief plan, 1813, H.A. Neven.

Kadasterarchief Limburg, Opmetingsschetsen.

Kadasterarchief Limburg, Primitief plan H.A. Neven. Verzamelkaart van Lummen gedateerd 1828, door G. Questionne en H.A. Neven. Legger van 1844.

Mondelinge informatie verkregen van Paul Leppens.

Relaties

<https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/3210>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/120964>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/22566>

Beknopte karakterisering

Datering: eerste kwart 19de eeuw, vierde kwart 18de eeuw

Typologie: dreven, siertuinen, solitaire bomen, standbeelden, tuin- en parkbeplantingen, vijvers